

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Ref 5 110
Med detta nummer följer bilaga.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR

DEN SVENSKA KVINNORÖRELSEN

UTGIVEN AV

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

REDAKTÖR:

MARGARETA
VON KONOW

I N N E H Å L L

Inför jubileumsåret. Av Lizinka Dyrssen.

Fredrika Bremers syn. Av Ellen Kleman.

Ett anmärkningsvärt avskedande. Av Hedvig Dernby.

Aktuellt åtal, sett från olika synpunkter. Av Rut Grubb och Ruth Stjernstedt.

Förr och nu. Intervju med förbundsbyråns förest. Av M. v. K-w.

En kulturell familjekrönika. Av Sigrid Leijonhufvud.

A. B. F. — vad det är och vill. Av Gunnar Hirdman.

En svensk kulturpersonlighet från tjusarkungens sekel. Av Beth Hennings.

"Historia för fruntimmer". Av Delila.

Ny litteratur.

F.-B.-F:s stipendier 1934.

Kretsmeddelanden.

ÅRGÅNG 21

JANUARI 1934.

Billighetsresorna till ÅRE

ha börjat.

Tur och retur på enkel biljett.

Pension fr. 6 kronor pr dag.

Årekoncernens hotell rekommenderas.

TURISTGÅRDEN

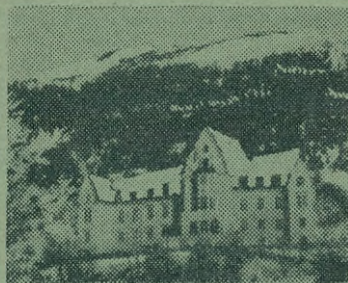
och GRAND

FJÄLLGÅRDEN

ÅREGÅRDEN

samt SPORTHEMMET

Vidare upplysningar:

*Årekoncernens
Turistbyrå, Rosenbad*

Tel. 20 00 16 vardagar kl. 1—4

samt beställningskontoret i Åre

HERTHA

ÄRGÅNG XXI

JANUARI 1934

HÄFTE 1

INFÖR JUBILEUMSÅRET.

AV FÖRBUNDS-
ORDFÖRANDEN.

*J*ag sitter i nyårsnattens stillhet och väntar på att få höra kyrkklockorna ringa in det nya året. Mina tankar söka mina kära och alla som på ett eller annat sätt stå mig nära. Till dessa senare räknar jag medlemmarna i vårt förbund, och nu ber jag att få önska Er alla ett riktigt gott nytt år.

Mina tankar gå vidare och jag frågar mig vilka nyårgåvor jag önskar Er. Jag väljer och jag prövar, den gåvan — eller kanske den. Till slut stannar jag för en gåva som jag håller för att vara mycket stor och mycket betydelsefull. Jag vill önska oss alla ett sant och ett levande medborgarsinne, ett sådant som följer det gamla språket "bären varandras bördor". Jag vill önska oss alla beredvillighet att bära samhällets bör-

dor, hemmets och vår nästas bördor.

Ni få förlåta mig, om jag i detta sammanhang nämner en sak, som ligger mig särskilt varmt om hjärtat, och ber: Hjälp att bära F.-B.-F:s bördor, såväl de ideella som de materiella!

F.-B.-F. fyller i år 50 år, och jag vågar säga, att det under de gångna åren ärligt strävat efter att lätta bördor för andra. Men det har tunga bördor att bära, och jag vädjar till alla Fredrikor att söka lätta dessa. Vi behöva ett levande och verksamt intresse för arbetet, vi behöva pengar, vi behöva ett ökat medlemsantal. Annars kunna vi ej vidmakthålla, ej utvidga det gångna halva seklets förpliktande tradition.

Lizinka Dyrssen,
f. af Ugglas.
Ordförande.

HUR OFTA

använder
Ni ättika?

Säkert varenda dag, på bordet, till matlagningen, till inläggningar och till övriga hushållsändamål. En pålitlig ättika är

FALU-ÄTTIKA

Förf. *Ellen Kleman* :

Fredrika Bremers syn.

” — — — VIKTEN LIGGER EJ blott i det egendomliga av det kvinnliga arbetet. Den ligger än mer däri att kvinnan genom sitt arbete måtte kunna vinna en självständig ståndpunkt i samhället, ett ädelt oberoende för själen och kroppens liv, att hon må känna, må veta det alltsedan ungdomsåren, att hon må modigt kunna se ut mot en framtid som hon med egen arbetskraft kan bereda sig själv: veta att arbetets heder skall rädda henne från vanheder. — — —

Vad fruktar man av detta kvinnans oberoende? Fruktar man att hon därav skall bli mindre kvinnlig? Fruktar

Hertha kommer att under jubileumsåret innehålla en serie artiklar om de märkeskvinnor, som banat väg för eller fört vår rättvisa sak vidare. Raden inledes helt naturligt med den, vars namn det är en heder för vårt förbund att få bära.

tar man att något väsen kan bli — om det får utveckla sig i frihet och sanning — till annat än det som Gud i sin skapelse bestämt?

Fruktar man att kärleken emellan könen kan bliva för fri, för oberoende av världsliga drivfjädrar — av allt som icke är så högt som hjärtats fria val?

Fruktar man att kvinnornas arbete skall borttaga arbete från männen?

Likväl visar all utveckling, all naturenlig fördelning av arbetet på jorden att dess mångfald och rikedom växer i förhållande till de olika krafter som bruka det, var efter sin art.

Under mången mörk syn, mången oglad erfarenhet lever jag dock i stadig glad åskådning av den framtid som en gång skall uppgå för samhället när den bundna kvinnan blivit därinom fullt befriad.

Det kan förtjusa mig när jag tänker på det sköna förhållande som skall uppstå, när dessa båda hälfter av livet stå mittöfver varandra — ingen härskarö och ingen slav — vilande blott på Gud och på sig själva, beroende av varandra blott genom förståndets och hjärtats fria hyllning. Han ser i henne ett ädelt, självständigt väsen, som ej behöver och ej söker honom för något lägre mål. Och han aktar henne därför. Hon ser i

Sörmans Thé

uppskattas av alla fin-smakare.

Endast en kvalitité.

Den bästa

1/4 kg. blyförpackningar

Kr. 4.—.

SÖRMANS
REGERINGSGATAN 4

STOCKHOLM

honom ett fritt och ädelt väsen, som ej söker och ej behöver henne för något oädelt mål, nytta eller nöje. Och hon högaktar honom därför. Men båda behöva varandra för det högsta arbetet på jorden — livets fullkomning. De veta det, och därtill räcka de varandra handen, som makar eller vänner, två fria, gudomliga väsen, förenade i det högsta!

— — — — —
 Är denna syn för skön att en gång bliva sann?

Den är för skön att icke bliva sann!
 Om än dessförinnan en ny utveckling av kvinnans liv och medvetande måste äga rum — — —"

Det är 1852, fyra år innan hon var färdig med sin Herthabok, som Fredrika Bremer i en av sina Aftonbladsartiklar "England om hösten år 1851", så som här läses, deklarerar sin mening och förvissning om kvinnornas ställning i ett blivande lyckligare samhälle. Hon hade bakom sig de två Amerikaårens sociala studier, då hon främst forskat efter den nya världens realiserande av frihetsidealet i vad det gällde kvinnornas liv. Hon hade inte funnit vad hon väntat, ännu brast även där för mycket i fråga om allas jämlika frihet, men det var dock Amerikas stimulerande atmosfär av löfte och hopp som mognat och givit styrka åt hennes egen åskådning. Tveklöst drar hon upp konturerna av det lyckligare samhälle hon skådat i inre syn, där kvinnorna ha sin fulla och rättmätiga del av livet, *samhället till godo.*

Det var den första stora deklARATIONEN. Fyra år senare kom "Hertha" med sitt flammande krav på kvinnornas myndighet, genom lag och samhällsanda, men framför allt på deras myndigblivande i sig själva. Ur denna deras inre nydaning såg hon den

nya mänskligheten växa, inom vilken alla krafter skulle tillåtas att komma till användning för arbete fram emot det höga, det oupphinnliga målet — men som hon likväl inte prutade på — *det fullkomliga samhället.*

Det geniala genomskådandet, som är de stora mänskornas gåva, tillika med erfarenheterna från hennes egen bittra och för egen räkning länge hopplösa kamp mot insnävande och stängande gränser, gjorde Fredrika Bremer till den eldiga revolutionären för de ofria kvinnornas sak. Hon trädde fram med sin oerhörda fordran, ett reformerat samhälle där lika rätt för alla vore lag och sed. Med Hertha vedervågade hon i striden härför de sista resterna av den allmänna popularitet och sympati, vilken den älskvärda författarinnan till "Teckningar ur hvardagslifvet" i så hög grad förvärvat. Förebud till detta hade dock icke saknats. Inte endast i hennes senare romaner hade oroväckande nyhetsmakeri skymtat. Hon hade framträtt med minst sagt förunderliga samhällsfunderingar. Den lovlige barmhärtighetsverksamhet, som av gammalt tillerkänts kvinnorna som deras speciella område, hade hon velat fördjupa till ett medel att få kvinnorna direkt med i de samhälleliga angelägenheterna. Hon hade i upprop "till Sveriges kvinnor" appellerat till det *moderliga* i samhället att fatta sig själv och sin kallelse i dess vidsträcktaste mening. Hon hade uttalat sin övertygelse om att hos kvinnorna fanns en frälsande kraft nedlagd, som måste *borgerligt och politiskt befrias* för att göras till nytta för samhället. Hon hade haft den storhetsvansinniga idén att vilja bilda ett världskvinnoförbund — till fredens och det fullkomligare samhällets främjande!

DRICK RAMLÖSA

Sveriges förmärsta naturligt alkaliska vatten.

Äkta endast med vidstående varumärke på etiketten.

"Hertha" är emellertid det stora, avgörande slaget för den sak hon gjort till sin. Hon har skrivit den med full insikt om vad hon för sin egen personliga del äventyrar. Hånet, smädelsen, smutskastningen utblir inte heller. Det kommer henne inte vid. Föregångerskans oröjda törnestig trampar hon med lätta fjät, lycklig i sin viljas styrka och sitt uppsåts renhet. Hon går sin väg oberörd av gycklet och illviljan omkring henne. Blicken håller hon lyftad mot det godas och fullkomligas vision. "Det är du, himmelska syn, som tvingar mig, som en gång skådad, en gång fattad, gör det mig omöjligt att nöjas med det halva, oklara och ofullkomliga", vittnar hon. Hon ryggar ej, och mot sin levnads slut kan hon lugnt säga att hon arbetat för dessa sina bundna systrars frihet. De sista ord hon låter Hertha säga kunde förvisso även varit hennes egna: *jag har velat det rätta.*

"Kvinnorörelse" blev en senare tids form att bygga vidare på Fredrika Bremers framåtgripande och stora tankar. Esselde gav hennes namn åt det kvinnosaksförbund hon stiftade för nu femtio år sedan. Fredrika Bremers sådd hade mognat till praktiskt arbete för verkliggörande av de krav hon ställt fram, på "kvinnans befrielse och upphöjelse genom lag och samhällsanda".

Och i sanning, varje direkt mål vi arbetat för, Fredrika Bremer har redan pekat på det. I den mån vi spämt våra krafter för realiserandet av ett rättfärdighetskrav har vi funnit henne före oss med sin fordran. Vi har endast gått vägen hon visade oss.

Hennes var föregångerskans gärning: att bortom den innevarande tidens irringar, felgrepp och orättvisor

LOTTEN DAHLGREN.

Just när Hertha skall gå i press, når oss meddelandet, att Lotten Dahlgren avlidit den 14 jan. efter en längre tids sjukdom. Hon var vid sin död 82 år gammal.

Vad Lotten Dahlgren betytt för kvinnosaken, vars idéer hon så varmt kom att omfatta, kan ej avfärdas på några fattiga rader. Vad hon varit för det förbund, vars styrelse hon tillhörde under dess första tid, och som redaktör för Dagny under en lång följd av år, vad hon verkat som författarinna och som svensk kulturpersonlighet överhuvud taget, det torde klart framgå av den saknadens och tacksamhetens minnesruna, som kommer att resas över henne i Herthas nästföljande nummer.

spana framtidens nödvändiga och oundkomliga korrektiv, att höja väktarropet, att ge de ännu icke seende visionen av målet till vilket de måste syfta.

Hon hade storheten och djärvheten att nämna detta: *det fullkomliga samhället.*

Därmed ställde hon på kvinnorna kravet av det högsta och innersta en mänska kan komma till — att leva för ett oupphinnligt ideal.

Ernst Wallins Advokatkontor,
Vasagatan 46. Stockholm Tel. 109658.

Bouppteckningar, Boutredningar, Arvstvister, Testamenten, Bo- och äktenskapsskildnader, Upps. av köpehandlingar, Bolagsbildning m. m. Förfrågningar besvaras omgående.

ÖRGDYTE
Kemisk tvätt · Färgning
KEMISKA
KUNGL. HOVLEVERANTÖR · GÖTEBORG

Aktuarie Hedvig Dernby:

Ett anmärkningsvärt avskedande.

"KRONANS KAKA ÄR LITEN men säker", har det sagts. Det vill emellertid synas som den numera icke ens är säker. Åtminstone har konservatorseleven vid Naturhistoriska Riksmuseets vertebratavdelning fått göra den erfarenheten. Fru Ruth Wallén-Dahl har efter 15 års anställning såsom konservatorselev entledigats fr. o. m. den 1 jan. innevarande år.

Den 1 juli 1933 avgick prof. Lönnberg såsom avdelningens föreståndare och efterträddes av prof. Rendahl. I slutet av efterföljande september månad blev konservatorseleven uppsagd. Den nye föreståndaren önskade i stället en person med akademisk utbildning, då han tänkte omorganisera avdelningen. Någon förändring i anslagen, som kunde motivera avskedet har icke inträtt, och det kan betvivlas, att avdelningen i längden kan påräkna akademiskt utbildad personal för 265 kr. i månaden, eller det arvode, som nu utgått till fru Wallén-Dahl. Det torde därför vara ganska tydligt, att det verkliga skälet till avskedandet vilar på andra grunder, och den omständigheten, att fru Wallén-Dahl gift sig under sin semester i augusti månad torde haft en icke ringa betydelse.

Föreningen kvinnor i statens tjänst har dragit föreliggande entledigande inför Kungl. Maj:t och anhållit, att fru Wallén-Dahl måtte beredas förnyad anställning. Svårigheten ligger emellertid i anställningens art. Avlöningen har utgått från olika extra anslag, och det föreligger ej någon

AKTUELLT ÅTAL,

SETT FRÅN OLIKA
SYNPUNKTER.

Dr Rut Grubb:

SOM BEKANT ANBEFALLDE J. K. i dec. 1933 åtal mot ansvariga utgivarna av "Populär tidskrift för sexuell upplysning" och "Natur och hälsa, organ för nakenkulturrörelsen", på grund av vissa i respektive tidskrifter publicerade artiklar.

Då frågan om sexualupplysningen härigenom åter aktualiserats, må det tillåtas en mor och läkare att framhålla några synpunkter.

Det är enligt min mening nödvändigt, att det uppväxande släktet får en god och ansvarsmedveten upplysning på det sexuella området. Den insikten synes också alltmer ha vunnit insteg hos skolans och ungdomens ledare tack vare det arbete, som börjades av doktor Karolina Widerström och sedan fortsatts av ett antal in-

verklig befattning. Detta innebär, att föreståndaren har fullt fria händer beträffande anställande och avskedande. Men det är ju upprörande, att en nytillträdande föreståndare icke har någon skyldighet att taga hänsyn till företrädarens åtgärder, utan skall kunna avskeda en person, som av både företrädaren och honom själv fått mycket goda vitsord och utan att det visat sig vara för arbetet oundgängligen nödigt.

Hedvig Dernby.

H. M. Konungens
Hovleverantör.

PORLA BORDSVATTEN

drickes numera av alla finsmakare

PORLA BRUNNS AKTIEBOLAG, PORLA

H. K. H. Kronprin-
sens Hovleverantör.

tresserade — läkare och andra. Vederbörande betona ock, att det nu väckta åtalet ej åsyftar dylik upplysningsverksamhet i skolorna eller i det offentliga föredragets form.

En ung människa, som träder ut i livet, bör genom hemmets och skolans försorg ha fått kunskap om *normala* sexuella förhållanden samt om det personliga och samhällseliga ansvar ett sexuellt samliv ålägger individen. Mera speciella och rent personliga frågor på detta område vilka ofta uppkomma förr eller senare i individens liv, kunna bäst avhandlas å rådfrågningsbyråer eller i läkares konsultationsrum, likaså de rena pervertiteterna.

Det förefaller mig mindre välbetäckt att sprida sexuell upplysning bland allmänheten genom en periodiskt utkommande tidskrift, som bland tidningar och förströelselitteratur tillhandahålles genom tidningsförsäljare på gatan och annorstädes. Att så där vid upprepade, ofta återkommande tillfällen konfrontera människor med olika slag av sexuella problem, som för många endast ha teoretiskt värde åstadkommer, att läsarnas fantasi och känslövärld allt för mycket koncentreras på sexuallivet, mången gång särskilt dess förringar. En enligt min mening bättre form för sexualupplysning är boken eller ett antal tidskrifter försålda genom bokhandeln.

Den som med dessa synpunkter för ögonen läser "Populär tidskrift för sexuell upplysning", blir mycket undrande. Många saker, som stå där, äro referat av vetenskapsmäns arbeten samt tänkvärda och förtjänta av beaktande, annat åter är ofullständigt genom att försumma den ideella och etiska sidan av problemen. Tidskriften driver direkt och indirekt propaganda för full frihet mellan könen i sexuell avseende. Den gör sig skyl-

dig till ett nästan vidskepligt avgudereri av denna s. k. "frihet". Det är, som vore det sexuella samlivet a och o i tillvaron, nyckeln till lösandet av alla problem. Det finns inte tillbörligt utrymme för den sanningen att tillfälliga sexuella förbindelser hos många skapa komplexer och neuroser.

I det sist utkomna numret av tidskriften läses "Man anser, att ungdomen och moralen fördärvas. Det är sant, ungdomen fördärvas. Men inte av den sexuella upplysningen. Det som fördärvar ungdomen är det borgerliga och kristliga sexualhyckleriet, som under sken av att vilja skydda ungdomen från 'farliga makter' nekar den kunskap om de naturligaste och renaste drifterna, som tvingar de unga till avhållsamhet och onani, till prostitution och könssjukdom." Betänk, vad det betyder att den åsikten systematiskt insuggeras hos ungdom, att det är något mindervärdigt och utvecklingshämmande att ej tillfredsställa sina sexuella behov. Kunde något förbud eller någon lagändring åstadkomma, att de unga skonades från att inandas sådan unken luft, kan jag ej finna det annat än lämpligt.

Det viktigaste är dock till sist att hjälpa de unga själva inse, att den livslycka, som på förut nämnt sätt förespeglas under frihetens etikett, i många fall endast är ett bedrägligt sken, som skadar vederbörande i stället för att gagna.

Att det finns sund reaktionsförmåga hos en del ungdom, ser man ock bevis på, bl. a. i den nu pågående insamlingen av namn å en ungdomens masspetition till Konungen om åtgärder mot den allt mer tilltagande sedeslösheten.

Vad beträffar tidskriften "Natur och hälsa, organ för nakenkulturrörelsen", ha blott några få nummer

=====

S:T ANSGARSBODEN, Malmskillnadsg. 7. Stockholm C.
Postgiro 56537. — Tel. 10 96 92.

Bästa inköpskälla för kristlig konst i alla utföranden. Beställningar mottages
Postorder ombesörjes

=====

kommit under mina ögon. Det som där finnes att läsa förefaller välmenande, men allt för idealistiskt. Man måste ju räkna med människorna sådana de äro och ej sådana man önskar, att de skulle vara. Inskränkte sig tidskriftens verksamhet till att påstå att "sedligheten inte beror på kläderna utan på människorna" eller till att agitera för god kroppsvård eller till att konstatera att det är "skönt att bada utan badkläder" — då vore intet att invända. Men när man vill, att människor av båda könen skola gå spritt nakna på badstränderna under det de där sporta, sola sig o. s. v. — då uppreser sig den naturliga blygsamhetskänslan, som säkert är ett värde att ta vara på. Det är nog i synnerhet en del av tidskriftens bilder, som väckt anstöt. Man kan också säga, att hänsyn till andras anständighetskänsla kan kräva, att dylika bilder ej publiceras.

RUT GRUBB.

Adv. Ruth Stjernstedt:

Då jag på Herthas önskan här ger några korta reflexioner i anledning av tryckfrihetsmålet mot tidskriften Sexuell upplysning, måste jag först i sanningens namn göra ett par små bekännelser.

Min första bekännelse är den: jag har själv varit medarbetare i den åtalade tidskriftsserien. I ett av dess första nummer har jag nämligen skrivit en artikel om fosterfördrivningsproblemet.

Min andra bekännelse är denna: Jag kan icke finna, att man har någon anledning att skämmas över eller ångra ett medarbetarskap i tidskriftsserien i fråga. Sedan nu den första häftiga indignationsstormen

emot publikationen väsentligen bedarrat, skall man vid förnyat genomläsande av de olika artiklarna kunna konstatera, att tidskriftsserien ingalunda kommit på drift eller, som det uppgivits, hamnat i pornografisk förströelselitteratur. Vad särskilt de båda åtalade artiklarna beträffar äro dessa lugnt och sakligt hållna. Även lekmannen får en trygg känsla av att de måste vara vederhäftiga. Så har också vitsordats från fackmannahåll. Docenten Axel Höjer t. ex. säger i en intervju, att han anser båda de åtalade uppsatserna som goda exempel på populärvetenskaplig framställning. Doktor Andrea Andreen-Svedberg anser dem likaså vara fullt vederhäftiga sammandrag ur allmänt använda handböcker. Den som läst van de Veldes bok "Det fulländade äktenskapet", ur vilken den nu åtalade framställningen om det sexuella samlivet synes ha hämtats, har också haft tillfälle att konstatera, att de framlagda fakta valts med urskillning och att sovring iakttagits med riktigt sinne för att icke mera ingående detaljer rörande t. ex. avvikelser i sexuallivet lämpa sig för populär framställning. Å andra sidan har författaren till denna åtalade uppsats, dr. Karl Evang, försvarat sin tämligen detaljerade framställning. Erfarenheten har visat, säger han, hurusom utomordentligt många samliv i själva verket ödeläggas, därför att kontrahenterna icke förstå samlivets detaljer. Och varje jurist, som haft något att göra med skilsmässor, måste ge honom rätt häruti. Det är påfallande många äktenskap, som uppenbarligen blivit spolerade på grund av kontrahenternas okunnighet, blyghet och tafatthet under äktenskapets första år. Brister som sedan aldrig kunnat rättas till utan

Välsorterat lager av alla slags snörmakerier och band för möbler, gardiner, belysningsarmatur m. m.

Beställningar efter prov utföres snabbt och omsorgsfullt.

Ernst Mattssons Snörmakeri & Bandfabriks Aktiebolag

Affären grundad år 1833. Medlem av Fredrika-Bremer-Förbundet.

Kontor och Fabrik: *Arbetareg. 33 A.* Tel. 50 81 89, 53 20 96. Affär: *Klarabergsg. 52.* Tel. 21 96 96, 11 37 96.

slutligen lett till äktenskapets upplösning. Skulle därför en kunskap på detta område ges, måste den vara ganska ingående. Pryd får därför läsaren av en sådan artikel icke vara. Men tror någon, att den ännu rådande stora okunnigheten om könslivet kan skingras utan att chockera den pryde? Att det är en samhällsnyttig gärning att på ett "vederhäftigt och renhårigt" sätt skingra okunnigheten erkännes dock alltmer, ehuru väl statsmyndigheterna själva töva oändligen med att fullgöra den uppgiften. Är det då icke erkännande värt, om på privat initiativ det samhälleliga behovet av upplysning tillgodoses? Och om just de nu åtalade artiklarna visa, att detta tillgodoseende skett på ett vederhäftigt sätt? Vad säger man då?

Ja, det nu gjorda åtalet är ju uppenbarligen samhällsmyndigheternas svar på denna fråga. Man har således funnit dessa framställningar, vilka av verkliga fackmän anses vara vetenskapligt objektiva och vilka av ett mycket stort antal samhällsmedborgare anses böra spridas inom hela folkets lager, utgöra "framställning, som sårar tukt och sedlighet". Så olika kan man tydligen se på företeelserna.

När man nu undrar, hur det kan komma sig, att man ser så olika på denna företeelse, måste man emellertid medge en sak. Den unga redaktionen av tidskriftsserien har nog i sin i och för sig lovvärda iver att ge kunskapen största möjliga spridning gått för långt. Den har litat sig till det för spridning bland allmänheten vanligaste hjälpmedlet — en intensiv reklam. Varje nummer av tidskriften har funnits hos tidningsförsäljarna på städernas gator sida vid sida av filmjournaler m. fl. med mer eller mindre lätta illustrationer försedda

tidskrifter, och löpsedlarna ha i röda, gröna och andra färger utbasunerat varje tidskrifts nummer. Ett sådant utbasunerande av en ömtålig publikation måste givetvis ha varit oklok. Jag kan ingalunda gå så långt, att jag säger, att ett sådant utbasunerande kan "såra tukt och sedlighet". Det bör icke kunna såra tukt och sedlighet att giva vederhäftig upplysning, där en sådan upplysning är önskvärd. Men det kan nog anses olämpligt att utreklamera dylika publikationer sida vid sida om den lättare förströelselitteraturen. Därigenom riskerar man att bli misstänkt för att icke ha allvarliga, ideella avsikter med kunskapsspridandet. Därigenom riskerar man också att bidra till att öka den tyvärr alltför utbredda uppfattningen av det sexuella såsom ett blott lätt pikanteri.

Men nog skulle man ha kunnat, på annat sätt än genom tryckfrihetsåtal, komma till rätta med en måhända olämplig reklamering och distribuering av den i och för sig enligt min mening oangripliga tidskriftsserien.

RUTH STJERNSTEDT.

Svenska Kvinnoföreningars Radio-kommitté ingav, som tidigare omnämnts, den 12 dec. en skrivelse till Kungl. Maj:t, i vilken det hemställdes, att Kungl. Maj:t måtte förordna kvinnliga sakkunniga att delta i det pågående radioutredningsarbetet. Skrivelsen föranledde emellertid ej till någon regeringens åtgärd.

Kvinnornas radiokommitté är emellertid i full färd med sitt arbete, klart medveten om den stora uppgift, den har att fylla.

KRUCIFIX i alla storlekar. Madonnabilder. Goda reproduktioner av kända mästare. —

S:T ANSGARSBODEN, Malmskillnadsg. 7, Stockholm C. Postgiro 56537. — Tel. 10 96 92.

Beställningar mottagas. Postorder ombesörjas.

FÖRR: Färre frågor
men större.

NU: Flera frågor men
mer speciella.

Fröken Axianne Thorstenson i sitt arbetsrum.

Intervju med förbunds- byråns föreståndarinna.

När F. - B. - F. fyllde trettio och Hertha ett år, skrev *Axianne Thorstenson* i ettåringen en artikel om förbundets allmänna verksamhet sådan den bedrivs från det arbetscentrum, som byrån med fog kan kallas. Hon slutade därvid sin klart orienterande översikt med en fråga: "Hur ser det männe ut efter nya trettio år?" Vi tillåta oss här gå händelserna en smula i förväg och låta henne själv besvara en fråga, så lydande: "hur ser det ut efter tjugo år?" Tiden flyr på snabba fjät. Nu äro vi där.

Det är inte säkert, att vi få hela svaret med ens. Inne i det stora rum, där Gertrud Adelborgs efterträderska har sin varelse och håller åtskilliga trådar i sin på en gång fasta och mjuka hand, pinglar telefonerna med ganska korta mellanrum, vänta vik-

tiga brev och skrivelser på utformning och besökande medmänniskor på besked. Inom parentes sagt få de mycket klara och lugna besked, och man kommer i det sammanhanget att tänka på en karaktäristik, som förbundets varmt avhållna sekreterare, som ibland heter *Ida von Plomgren* men något oftare "Plom", i "sin subjektiva miljöskildring" av byråarbetet för 20 år sedan gav av byråns föreståndarinna: "skulle någon be mig nämna de egenskaper, jag anser vara mest framträdande hos henne, ville jag obetingat säga klarhet och lugn".

Nu blev telefonen också lugn en stund. Vi börja vår jämförande forskning mellan arbetet förr och nu. Det har hänt åtskilligt sedan *Axianne Thorstenson* som ung. fil. kand. axlade *Gertrud Adelborgs* mantel.

— Tiderna ha förändrats, målen för våra dåvarande strävanden ha visserligen uppnåtts, framhåller hon, men nya ha trätt i deras ställe. Arbetet har vuxit ut och i viss mån blivit mera nyanserat. I och med det att förbundets olika organ utökats, ha uppgifterna stegrats och byråns

Den bästa dagliga läsningen

är
Göteborgs- Handels och Sjöfarts-Tidningen
Rikstidningen — Kvalitetstidningen

Prenumeration genom alla postkontor kr 22:— per helår

mission som en förmedlare ej blott mellan förvaltningsutskott, förbundsstyrelse och kretsar utan även mellan förbundet och den stora allmänheten antagit större dimensioner. Apelrydsskolan och yrkesskolan funnos t. ex. ej för tjugo år sedan, sjuksköterskebyråerna ha blivit flera, kretsarnas antal har ökats och deras verksamhet vidgats — förhållanden, som tydligt återspeglas i den tilltagande korrespondensen och i den växande upplysningsverksamheten — fortfarande en av byråns viktigare uppgifter. Detta framgår inte minst av att den för närvarande är tre gånger så stor som vid starten.

— De direkta uppdragen, som byråmedlemmarna var för sig ha inom de olika kommittéer och styrelser, som sortera under förbundsstyrelsen, kunna ibland vara rätt krävande. Någon uppräknig torde vara ganska överflödig, jag kan ju bara peka på stipendieinstitutionen, fastän den ju som bekant för en fristående tillvaro. Ja, så ha vi vår lånerörelse, som fortsätter efter gamla linjer glädjande nog. Mindre glädjande men ganska naturligt är det däremot, att återbetalningsmöjligheterna givetvis ej kunnat undgå att påverkas av den rådande krisen.

Om jag går vidare och jämför byråverksamheten förr och nu, kommer jag också till den ökning i arbetet, som Herthas omvandling till medlemsblad medförde. Distributionen under tio av årets månader av sextusen tidskriftsexemplar, vilken av sparsamhetsskäl sker från förbundsbyrån, kräver extra hjälp. För att nu ej tala om det arbete, som annonsanskaffning o. d. innebär.

Vi komma att tala om de stora frågor, som stått främst på förbundets program under de två senaste decen-

nierna: äktenskapslagen, rösträtten, behörighetslagen och märka kanske därvid tydligast skillnaden mellan förr och nu. Vad äktenskapslagstiftningen beträffar stod ju förbundets kommitté för lagfrågor i intim kontakt med lagberedningens enda kvinnliga ledamot, fru Emilia Bromée. Möten arrangerades, skrivelser utarbetades. — Vad behörighetslagen angår, fortsätter fröken Thorstenson, kan det kanske förtjäna påminnas om — i förbifarten — att dess tillkomst främst har att tacka ett initiativ, som vårt förbund och Akademiskt bildade kvinnors förening tog, och se vi slutligen till rösträtten, den i sanning ej minst viktiga av de frågor, som gävo relief åt 1900-talets första år i svensk kvinnorörelse, så var ju förbundet därvid långt ifrån overksam. Jag skulle förresten vilja karaktärisera skillnaden så: förr voro frågorna färre och större, det gällde främst att variera argumenten, nu äro de kanske flera och mera speciella, och man måste som aldrig förr söka att sätta sig in i olika detaljer och synpunkter, när man arbetar på att nå sitt mål.

Som exempel nämner fröken Thorstenson några dylika frågor: kvinnoarbetets problem, kvinnliga polisväsendet, moderskapsförsäkringen, lösdruvarlagstiftningen, de socialhygieniska spörsmålen.

— Man får ej heller förglömma, att de dominerande frågorna för närvarande samt och synnerligen fått en internationell prägel, att folkförbundet och internationella arbetsbyråer ofta bilda deras naturliga bakgrund. Det gäller därför för oss att i högre grad än förr hålla oss noga à jour med de internationella socialpolitiska strömningarna.

F. V. O:s Slöjdvadvelning

Sveavägen 40, Stockholm — Tel. 20 88 18.

SJUKSKÖTERSKEUTRUSTNINGAR,

GOSS- och BARNKLÄDER

MOTTAGER BESTÄLLNINGAR

"Hjälp genom självhjälp."

Handarbetets Vänner

Mattor - Möbeltyg - Gardiner - m. m.

Renoveringar utföras omsorgsfullt.

Skolor för utbildande av vävlärlarinnor och textila konsthantverkare.

Stureplan 2, Sthlm. Tel. 60 48 73, 60 48 63.

Förf. Sigrd Leijonhufvud:

En kulturell familjekrönika.

I MARS 1831 SKRIVER FREDRIKA Bremer en avskedsbiljett till en ung engelska, som varit i Stockholm över vintern. Det är blott några rader, men de vibrera av besjälad och översvallande tacksamhet. Beröringen med den lika tjusande som högkultiverade främlingen har för Fredrika Bremer betytt ingenting mindre än en nyorientering i tillvaron.

Den resande var miss Frances Lewin från the Hollies, ett gods sydost om London, i släktens ägo sedan 1700-talet. Hon hade vuxit upp som yngsta dottern i en kulturellt och musikaliskt betonad familjekrets, men sin intellektuella skolning hade hon helt och hållet sin avgudade sväger, den kände historikern George Grote att tacka för. Det var han som hade lett hennes filosofiska studier

och fört henne in i Benthams utilitarism, som genom Frances för Fredrika Bremer i rätta psykologiska ögonblicket skulle bli så betydelsefull, låt vara att den för dem båda endast representerade ett genomgångsstadium.

Det är Frances Lewins historia som Lotten Dahlgren i sin nu utkomna bok på det mest fängslande sätt och med anlitande av rikt flödande källor berättar. Var skildringen i författarinnans närmast föregående arbete inpassad inom den trånga ramen av en svensk småstad, så är den i stället nu dess mera kosmopolitiskt betonad, dock utan att den sammanbindande tråden någonsin tappas bort. Genom "det historiska paret", George Grote och hans originella fru, som alltjämt står i livlig förbindelse med systemen under hennes landsflykt vid 60:e breddgraden, får framställningen rent av då och då en fläkt från världshändelsernas centrum.

Frances Lewin återkommer till Stockholm som den blivande justitiekanslern Nils von Kochs maka, och Stockholm, sett med hennes engelska ögon, är inte något paradys, hur nöjd

— Visst råder för närvarande — i stort sett — likhet inför lagen mellan män och kvinnor, men kring vad som vunnits i löne-, befordrings- och utbildningsmöjligheter gäller det för oss alla och för alla kvinnoföreningar gemensamt att slå vakt. Trots rösträtten ser det verkligen mången gång ut, som kvinnorna nu skulle ha svårare att göra sig gällande än förr. Bristen på kvinnor i representationen, i kommittéer och styrelser talar i det avseendet sitt tydliga språk. Och därför ligger det det politiskt neutrala F.-B.-F. varmt om hjärtat, att kvinnorna i allt större omfattning måtte begagna den rätt till medinflytande

över stat och samhälle, som rösträtten tillerkänt dem.

— — —

Från sin bild blickar Fredrika Bremer ner på den som talar, det är den åldrande Fredrika Bremer, i vars ansikte man läser som i en förhoppningarnas och strävandenas minnesbok, och man tycker sig nästan se, hur hon nickar instämmande. Därbredvid är bilden av hennes Årsta, inbäddad i evig grönska. Denna verkar nästan som en symbol för de rättvisans idéer, som ej vissna, så länge de vårdas av varmhjärtade och kloka kvinnor, som rätt förvalta föregångerskans dyrbara pund. M. v. K—w.

Fruktcentralens butiker:

Drottningg. 41, Drottningg. 11, Regeringsg. 11, Biblioteksg. 11, Kungsg. 57, Vasag. 3, Vasag. 8, Vasag. 25-27, Stureg. 3, Roslagsg. 3, Hallen, Östra station, CENTRALBANGÅRDENS STORA VÄNTHALL, Stockholm. **Alltid förstklassig frukt.**

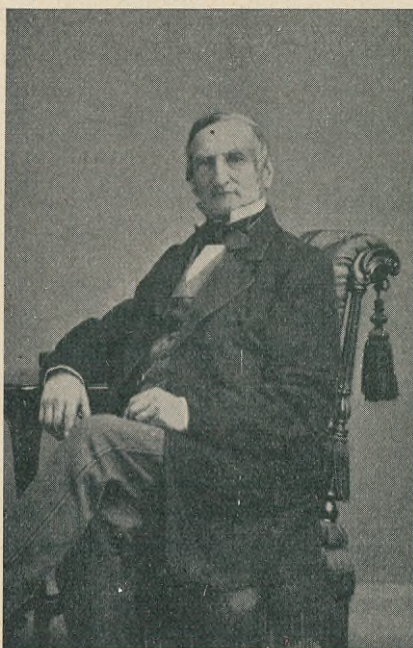
Frances von Koch på äldre dagar

hon än blir med sitt väl ombonade hem. Hennes brev till far och syster ge många glimtar av kulturhistoriskt intresse. Torgdagarna t. ex., då lantfolket kommer inskrämlande till staden i sina kärror utan fjädrar, eller besöket i riksdagens bondestånd, där medlemmarna uppträda i korta grova blå jackor, stövlar till knäna och långt svallande uppstruket hår. Hygienien lämnar mycket övrigt att önska, särskilt i fråga om småbarnen, som aldrig tagas ut i vinterluften, utan hållas instängda, så länge det är kallt. Här bryter Frances modigt mot skick och sed, då det gäller hennes egna.

Det intryck hon själv gjorde under de första åren i Stockholm, "ung ännu och kär och tillbedd och lycklig",

har i de vackraste ord fångats av Fredrika Bremer. "Det var ett särdeles och intagande väsen, kristallklart och fantastiskt", säger hon bland annat. "Men så mycket behag och så mycken glans uppenbarar sig blott i korta sommarstunder på jorden."

Nu var Fredrika Bremer i långt högre grad den givande än den mottagande inom vänskapsförhållandet, och det kom en tid då hennes egen fördjupade livsuppfattning blev avgörande även för Frances. Det var i sammanhang med den unga fruns sorg över sin enda dotter, som dog i späd ålder, en sorg som drev henne att söka tröst i kristen tro. Hon blev också en av dem som varmast uppskattade Fredrika Bremers religiösa bekännelseskrift Morgonväkter.

Nils von Koch på 1860-talet

Zanders Damfrisering.

Stan's elegantaste — rekommenderas.

JOHN ZANDER, *Frisörmästare*
Guldm. o. Dipl. Paris, Wien, Berlin,
München.

Humlegårdsg. 22, 1 tr. Tel. 62 16 16.

Man spricht deutsch.
English spoken.

Norrköpings Stuvlager

Klädeshandel. Barnhusg. 4, Stockholm.
Ingen butik. Inga omkostn. DETTA OR-
SAKEN TILL VÅRA BILLIGA PRISER

Rektor Gunnar Hirdman:

ARBETARNAS BILDNINGSFÖRBUND

— VAD DET ÄR
OCH VILL.

ABF, SOM DEN VANLIGA FÖRKORTNINGEN av den i rubriken nämnda organisationens namn lyder, är ett led i svenskt folkbildningsarbete. Arbetsformer och metoder äro i stort sett likartade, ehuru tillämpade på det sätt, som bäst möter ett visst befolkningsslagers intressen och behov. Ty ABF är, som namnet säger, de svenska arbetarnas egen bildningsrörelse, skapad inom och verkande inom den svenska arbetarrörelsen. Men denna verksamhet samarbetar med övrig folkbildningsverksamhet och den intar samma ställning till samhället, d. v. s. den åtnjuter ekonomiskt stöd från stat, landsting och kommun och fyller villkoren därför som annan folkbildningsverksamhet. Hur värdefullt detta samhällliga stöd än är,

skulle det likväl ej vara tillräckligt. Det övriga kommer från deltagarna själva och från arbetarorganisationerna.

Men varför börja tala om dessa yttre, ekonomiska ting? Kanske därför, att just nu dessa vålla visst bekymmer. Det är ju allmänt bekant, att den nuvarande depressionen medfört allvarliga beskränningar i statens och kommunernas budget, och detta måste ju även få verkningar för bildningsarbetet. Anslagen minska i många fall ned till hälften, vilket känns så mycket mera som verksamhetens omfattning i dessa allvarliga tider visar ständig tillväxt. Att denna tillväxt framträder starkare, ju svårare tiderna bli, är ju ett glädjande tecken på att principen "frihet och frivillighet" i detta arbete är en livsbefrämjande grundsats.

Arbetarnas Bildningsförbund bildades 1912 på initiativ av nuvarande utrikesministern, Rickard Sandler, då lärare vid Brunnsviks folkhögskola i Dalarna. Det blev en typisk samorganisation av samtliga arbetarorganisationer i landet. Fackförenings-

Det är än roande, än imponerande, men alltid av stort intresse att i Lotten Dahlgrens framställning följa den omplanterade unga engelskans acklimatiseringsprocess. Det slutar med att läsaren inte blott är imponerad utan gripes av beundran för personlighetshalten. Att kunna så rakryggad och handlingskraftig möta t. ex. kolerafaran eller förlusten av en samlad förmögenhet, att utan vidare avstå från det sällskapsliv inom Stockholms kulturella kretsar som blivit henne en vana och ägna sig åt sina underhavande och lantliga bestyr, det röjer tågan i hennes karak-

tär. Vad hon måste ha betytt för söner och barnbarn ända in i sin höga ålder, därom får man en föreställning av hennes sista i boken reproducerade porträtt med de goda ögonen och det milda draget kring de ännu fasta läpparna.

Den fängslande krönikan om Frances von Koch och hennes familj står värdigt vid sidan av Lotten Dahlgrens bästa arbeten.

SIGRID LEIJONHUFVUD.

Frances von Koch. En familjekrönika av Lotten Dahlgren. Sthlm, Wahlström & Widstrand.

Den bästa dagliga läsningen

är
Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidningen
Rikstidningen — Kvalitetstidningen

Prenumeration genom alla postkontor kr. 22:— per helår

*Ingångshallen till A. B. F:s studiehem,
Stockholm*

rörelsen, samlad i den landsomfattande Landsorganisationen, det socialdemokratiska arbetarpartiet, ungdomsrörelsen, nykterhetsorden Verdandi och Kooperativa Förbundet blevo alla stödjande "medlemmar" i ABF. Samtliga dessa organisationers medlemmar äro sålunda kollektivt anslutna till ABF, de äro dess passiva medlemmar, kunde man säga.

Men hur stor denna passiva medlemsskara än vore, skulle det ju ändå icke säga oss något om verksamheten, det egentliga bildningsarbetet. Det är ju de aktivas sak. Och de aktiva, det är deltagarna i de mer än 5,000 studiecirkelarna, låntagarna i de mer än 1,000 biblioteken, åhörarna i de tusentals föreläsningarna årligen landet runt.

Ty dessa tre grenar äro de väsentliga verksamhetsformerna inom ABF. Samtliga dessa former funnos före ABF, men ha genom dess verksamhet fått en förut knappt anad omfattning och betydelse för det stora befolkningsskikt som den svenska arbetarklassen utgör. De rätt många arbetarbibliotek, som funnos före förbundets tillkomst, fingo genom den nya organisationen tillgång till de anslagsmöjligheter, som folkbiblioteken då nyss tillerkänts, och genom vilka bokbestånd och utlåningssiffror stego

snabbt i höjden. Kring dessa bibliotek växte så studiecirkelarna upp i ett med åren allt raskare tempo. Studiecirkeln är ju en idealisk form för frivilligt studiearbete. Ett lag kamrater och vänner på tio, tolv eller femton slå sig samman för att läsa och samtala om det lästa, för att hjälpas åt att bättre förstå en fråga, som intresserar dem eller att lära sig något visst med hjälp av lärare. Det är Oscar Olssons oförglömliga förtjänst att ha infört denna form för bildande umgängesliv och studier i vårt land. Det är nu snart trettiotvå år sedan hans första studiecirkel började sin blygsamma, men helt visst betydelsefulla gärning. Studiecirkeln var alltså tio år gammal här i landet, då ABF kom till och tog upp den verksamhetsformen. Efter tjuogoett års verksamhet har summan av inom ABF arbetande cirklar sprungit upp till — 5,400 med nära 70,000 medlemmar.

Föreläsungsverksamhet fanns också långt innan ABF kom till. Folkbildningsförbundet under prof. Knut Kjellbergs ledning har där utfört ett storartat pionjärarbete. Det nya förbundet ville på intet sätt konkurrera med denna redan befintliga föreläsungsverksamhet. Det fanns ingen anledning till det heller. Men det

*Studiecirkelrum, A. B. F:s studiehem,
Stockholm.*

KURSER

i tillskärning, sömnad och provning av dam- och barnkläder. Se närmare i begärt prospect som sändes franko.

A.-B. Stockholms Tillskärareakademi

Drottningg. 71 A, Stockholm. Tel. 21 33 10. (Statlig understödd o. inspekterad läroanstalt.)
Pappers-mönster, försedda med ovanstående varumärke, garanteras för god passform och exp. omgående. Begär prislista!

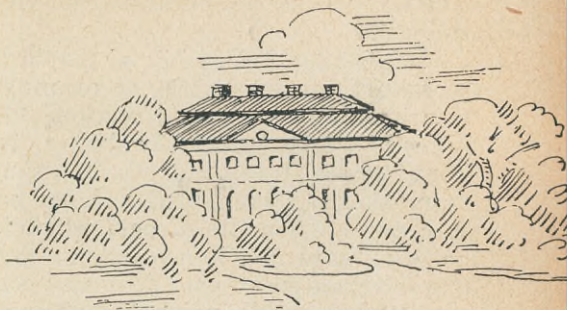
kunde behövas en bestämd komplettering, och därvid blev det. Föreläsningssammansättningen hade då som nu sina enstaka föreläsningar i skiftande ämnen, där både förströelse och kunskap bjöds, men i nämnd ordning.

Det nya förbundet började en föreläsningssammansättning, där kunskapsmeddelelsen kom i första och förströelsen i andra rummet. I stället för de enstaka föreläsningarna i skiftande ämnen, började ABF en verksamhet med serieföreläsningar på fyra till sex och flera timmar i vart ämne. Det blev med andra ord kurser, som sträckte sig över flera dagar, i vart fall över lördag och söndag. Den vanliga kurstypen nu är fyra föreläsningar i ett ämne på två dagar. Över tvåhundra sådana kurser hållas årligen i skilda orter i landet.

Det är ganska naturligt att de ämnen som mest förekomma i såväl föreläsningar som studiecirkel är sådana som stå i samband med arbetarnas behov, strävanden och intressen. Ty valet är fritt. Deltagarna själva bestämma. Det är deras behov, som man vill komma tillmötes och söka fylla. Naturligtvis kan det bli strid mellan olika intressen. Naturligtvis vill man väcka och förädla. Men deltagandet är frivilligt och intet kan tvingas fram, varken intresse eller intresse-inriktning. Och det är säkerligen bäst så. I varje fall i ett samhälle som vårt.

Det kan här räcka med att tillägga, att vad ovan sagts om bildningsarbetet och krisen synes gälla även det år som nu är inne. Verksamheten växer alltjämt trots de yttre svårigheterna. Tidens allvar vänder tydligen mångens sinne inåt till undran och begrundan.

GUNNAR HIRDMAN.

Tessins Åkerö

Fil. lic. Beth Hennings:

En svensk kulturpersonlighet från tjuusårhundradets sekel.

MED DEN ANDRA OCH SISTA delen av Carl Gustaf Tessin och hans Åkerökrets, kallad I Aftonsvalkan, har Sigrig Leijonhufvud fullbordat ett verk, som — trots sin prägel av idyll och behag — väl kan kallas monumentalt. Det är hennes utförliga biografi i fyra delar — de två första kallade Omkring Carl Gustaf Tessin I—II — över en av vårt lands främsta kulturpersonligheter, som här nått sin fullbordan. I fråga om kombinationen av vetenskaplig noggrannhet med psykologisk nyansrikedom söker den sin like i vår historisk-biografiska litteratur. På samma gång ger den ett tvärsnitt av största intresse genom en hel svensk kulturperiod, den nyvunna politiska frihetens och de politiska stormarnas men också rokokons, upplysningens

Hultafors Fysikalisk-Dietisk-Kuranstalt 1,000 fot över havet

Behandling av reumatiska åkommor, nervsjukdomar, mag- och tarmlidanden samt andra kroniska sjukdomar. Alla moderna badformer, elektricitetsbehandling och massage. Individuell diet. Vegetarisk och blandad kost. Helpension. Begär utförligt prospect. Moderata priser. Inga dricksp. Överläkare: Dr E. Garby. Postadr. Hultafors. Tel. Borås 695, Rävlanda 68, Hultafors 16. Under samma regim: Nyhyttans Badanst. Järnboås, öppen hela året. Ekebyholms Badanst. Rimbo, öpn. sommarm. Sthlms Fysik. Kuranst. Humlegårdsg. 18.

och det vaknande natursvärmeriets tidevarv.

Carl Gustaf Tessin hör ej till våra största statsmän. Det är en sanning, som även en mot Tessin mycket välvillig modern specialforskning ej kunnat jäva. Inte heller var han som människa vad man brukar kalla en stor man. Som kulturpersonlighet, konstkännare och konstmeceat var han däremot en av våra främste; och om hans enskilda personlighet saknar verklig storhet, äger den å andra sidan så mycket av andligt liv, hjärta och temperament, att den kan kallas fångslande, ja, fascinerande. Inte ens Tessins nästan sjukliga självupptagenhet, hans överdrivna ömtålighet för kritik, hans brist på konsekvens och metod kunna förtaga detta intryck. Hans fel förefalla som det nästan nödvändiga komplementet till en intellektuellt sällsynt rörlig, estetiskt fulltoning och känslig sjäsläggning.

Åt andra har Sigrid Leijonhufvud överlämnat att djupplöja rörande Tessins politiska gärning. Den uppgift hon ställt sig före har varit att framför allt ge *människan*, insatt i dess miljö av hov- och hemliv, av Stockholms- och herrgårdsliv, av stormmoln och solskensdagar, av drama och idyll. Att hon varit sällsynt lämpad för denna uppgift, vet var och en, som av hennes person och föregående författarskap känner hennes kongenialitet med det bästa i det tidevarv Tessin tillhörde: den intellektuella hänförelsen, den förfinade smaken, det spirituella löjet. — I denna sista volym har förf. gett oss den ömsom vemodiga, ömsom intagande bilden av den åldrande Tessin under hans sista år 1762—70. Dåliga affärer, ålderns krämpor, familjesorger och även den allmänna irri-

tation, som ofta är ålderdomens oundvikliga följeslagare, kasta sin skugga över denna tid. Men den har också mycket av idyllisk trevnad i familjekretsen, av konungslig nåd från ovan och slutligen av den sinnets inre frid, som också är ålderns gåva. En idyllisk och tidstypisk bild är den Tessin tecknar upp för oss med snabba och säkra drag; man sitter i grevinnan Ullas utsökta rokokokabinett på Åkerö; själv skriver han fabler, den älskade fostersonen Fredrik Sparre och hans Brita Stina rita bårder och pränta titlar i den eleganta handskrivna volym, som skall inrymma fabelsamlingen, målaren Fridsberg arbetar på de mer konstnärliga bilderna, husets gamla factotum, stallmästar Roth "plåstrar med sina ögon", mamsell Sundel — den trofasta hushållerskan — "pysslar med spinnrock och söm", och "våra små fosterflickor" — två fattiga torpardöttrar, som Tessin tagit till sig för att ge uppfostran — undervisas i rummet bredvid.

Denna blandning av aristokratisk förfining och okonstlad folklighet är typisk för Tessin, lika typisk som blandningen i hans prosastil av barockartad, biblisk tyngd och impressionistisk, pregnant realism. Så blandades också hos honom på sällsamt sätt den mognade mannens kärlek till de lärda mödorna i bibliotekets stillhet med den obetvingliga lusten att vara ett barn bland barn. Tessin — brevväxlande i de mest skilda ämnen med lärda män landet runt — är densamme Tessin, som dedicerade sin fabelsamling till lilla fröken Ulrika Sparres tre dockor och undertecknade sig själv med "poupée viellard".

Vad som hände och skedde på den politiska arenan under 1760-talets allt stormigare år har Tessin följt

AXATOR-INSTITUTET

har startat under ledning av Ingeniör AX. ADOLFSON,

(Diplomerad lärare) grundare av Bar-Lock-Institutet samt dess ägare och direktör under åren fr. o. m. 1906—1922. Undervisning i MELINS STENOGRAFI på svenske och utländska språk. Privatlektioner och småklasser.

Valhallaväg. 157 VI, Stockholm, Ö. Tel. 628205 o. 620321 Telegr.-adr.: "Axator"

Spårvagnslinje 2 el. 11 till Karlaplan, 4 till Sibellegat. el. busslinje 52 till Värtavägen. God plats för parkering av bilar vid parken utanför institutet.

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDETS STIPENDIER 1934.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendieinstitution har för år 1934 anslagit följande stipendier till ansökan lediga för kvinnliga sökande.

LÄNSSTIPENDIERNA:

Stockholms stads fond: 450: — kr. till studier för fil. kand eller fil. mag. examen vid Stockholms Högskola.

Stockholms läns fond: 375: — kr. till elev vid Fredrika-Bremer-Förbundets lanthushållningsseminarium å Rimforsa.

Norrbottnens läns fond: 380: — kr. till elev vid Gymnastiska Centralinstitutet.

Västerbottens läns fond: 275: — kr. till elev vid Svenska Fattigvårds- och barnavårdsförbundet för utbildning till föreståndarinnor vid ålderdomshem och barnhem;

275: — kr. till elev vid barnmorskeläroanstalt;

De Laval's stipendium 400: — kr. till elev vid Umeå folkskoleseminarium.

Västernorrlands läns fond: 215: — kr. till elev vid folkskoleseminarium;

215 — kr. till elev vid lärarinnekurs vid Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala.

Jämtlands läns fond: 325: — kr. till elev vid Kungl. Högre lärarinneseminarium.

Kopparbergs läns fond: 270: — kr. till elev vid Samariterhemmet i Uppsala;

270: — kr. till elev vid Röda Korsets sjuksköterskeskola.

Värmlands läns fond: 250: — kr. till elev vid Nordens Husmodersförbunds högre kurser i barnavård och barnsjukvård.

Uppsala läns fond: 420: — kr. till elev vid Socialpolitiska institutet.

Södermanlands läns fond: 400: — kr. till elev vid folkskoleseminarium;

310: — kr. till elev vid Svenska Fattigvårds- och Barnavårdsförbundets utbildningskurs;

310: — kr. till elev vid av staten godkänd sjuksköterskeskola.

som en outsider med allt större betänksamhet, allt starkare främlingskänsla. Inför hattarnas sjunkande värde vid 60-talets mitt utropar han: "Vad har det nu blivit av dem?" och han tycker sig höra gatuförsäljarnas rop i Paris, som bjuda ut "vieux chapeaux, chapeaux vieux à vendre". Men inför den demokratisering av det politiska livet, som de yngre mössornas framryckning förde med sig, antecknar han med än mer betänksamhet: "Kaffehus-, källare- och gatuklubber göra gemene man delaktige i regeringen och ofta till mästare av gamle ämbetsmäns välfärd." — "Talet går att lakejer hålla sinsemel-

lan en och båtsmän för sig en annan klubb." Menighetens uppeldande är i alla land och alla tider farlig." — Det hela låter så underligt modernt. Man tycker sig ha hört det just nyss. Och det har väl i själva verket funnits andra tider än vår, då man tyckt, att de gamla ledstjärnorna inte längre voro något att segla efter och de nya skrämde med sin kurs ut mot nya och oprövade viddar.

BETH HENNINGS.

Sigrid Leijonhufvud, Carl Gustaf Tessin och hans Åkerökrets. I aftonsvalkan. Norstedts.

Vill Ni giva en värdefull gåva?

Ni finner den i

S:T ANSGARSBODEN, Malmkillnadsg. 7, Stockholm C. Postgiro 56537. — Tel. 10 96 92.

Västmanlands läns fond: 240 kr. till elev vid folkskoleseminarium.

Skaraborgs läns fond:

600:— kr. till studerande vid universitet eller högskola;

400:— kr. till elev vid folkskoleseminarium;

380:— kr. till elev vid Svenska Fattigvårds- och Barnavårdsförbundets utbildningskurs.

Älvsborgs läns fond: 300:— kr. till elev vid Socialpolitiska Institutet.

Göteborgs- och Bohus läns fond: 410:— kr. till elev vid Göteborgs handelsinstitut.

Gotlands läns fond: 290:— kr. till elev vid Högre lärarinneseminarium, folkskoleseminarium eller småskoleseminarium.

Kalmar läns fond: 290:— kr. till elev vid av staden godkänd sjuksköterskeskola.

Kronobergs läns fond:

290:— kr. till medicine studerande vid Lunds universitet;

Elfvingska fonden: 290:— kr. till elev vid Svenska fattigvårds- och Barnavårdsförbundets utbildningskurs;

Nanny von Baumgartens fond: två stipendier å vardera 215:— kr. till elev vid folkskoleseminarium;

210:— kr. till elev vid Fröbelinstitutet i Norrköping.

Jönköpings läns fond: 235:— kr. till elev vid skolköksseminarium.

Kristianstads läns fond: 365 kr. till elev vid Kungl. Musikkonservatoriet.

Blekinge läns fond: 297:— kr. till elev vid av staten godkänd sjuksköterskeskola.

Hallands läns fond: 240:— kr. till elev vid Allmänna och Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg.

Malmöhus läns fond:

400:— kr. till elev vid Kungl. Högre lärarinneseminarium i Stockholm;

400:— kr. till elev vid Nordens husmodersförbunds högre kurser i barnavård och barnsjukvård;

315:— kr. till elev vid Socialpolitiska institutet.

Georg Améens fond: 400:— kr. till elev vid Socialpolitiska institutet.

Ellen Fries' fond: 400:— kr. till jur. studerande vid Uppsala universitet.

Johanna Kempes fond: 500:— kr. till studier för med. lic. examen.

Fröken Hilda Nilssons fond: 1,250:— kr. till studier för med. lic. examen.

Johanna Hedéns fond: 400:— kr. till elev vid Barnmorskeläroanstalten i Stockholm.

Cecile Gohls fond: två stipendier å 200:— kr. till elev vid Apelrydskolan.

Fritt stipendium: 400:— kr. till elev vid Kungl. Högre lärarinneseminarium.

Nya förbundsmedlemmar.

Norrköping: fru Lisa Leander, *Risinge*.

Stockholm: fröken Hedvig Flodman, fru Siri Holm, *Djursholm*.

Umeå: fröken Alfhild Andersson, fru Elsa Carlsson, fru Lilly Forsgren, fru Ingrid Hasselström, fru Ebba Laurin, *Vännäs*, fru Pauline Nilsson-Stig, fru Zelma Sjödin, *Vännäs*, fru Emma Westman.

Örebro: fru Dagmar Carlsson, friherrinnan Eivor Funck, tandläkare Elsa Gustafson, fru Anna-Lisa Harthon, fröken Anna Ölund.

Barnnäktenskapen lägga alltjämt hinder i vägen för den indiska kvinnans frigörelse. De förekomma fortfarande, man får dock hoppas i betydligt mindre utsträckning än 1921, då statistiken utvisade, att 2,230,000 brudar under 10 år gifte sig och 8½ mill. brudar ej fyllt 15 år.

Stiftelsen Alma Detthows Vilo hem

på Lidingön för bildade kvinnor i behov av vila och rekreation. 12 vackra, ljusa sovrum, flera med balkong. På grund av donation lämnas helinack. per dag för 3:— kr. ensamt och 2:— delat rum. Under tiden ^{15.6}—^{15.8} samt jul- och påsktider är priset höjt med 50 öre per dag. Vidare upplysn. tel. Lidingö 93, postadr. Lidingö 1.

Gravvårdar

av olika stenmaterial

Marmor

till köksbord och byråskivor.
GUNNAR E. SAMUELSONS
STENHUGGERI,
Saltmätaregat. 23. V. 14, V. 17314.

Ny litteratur.

Min kamp för tillvaron (Alb. Bonnier) kallar *prinsessan Maria* den senaste utkomna delen av sina memoarer, och man måste säga, att den ger ett rikt utbyte. Den skulle läsas med samma intresse även om den vore skriven av en icke furstlig person, ty det är hela tiden *människan* som talar. Att förf. sedan stått på samhällets tinnar och varit i personlig beröring med denna världens store, om vilka hon säger sitt lika uppriktiga som mänskligt rättvisa omdöme, ökar ytterligare bokens värde. Den är på sitt sätt en arbetets höga visa i en svår men intressant tid och avspeglar samtidigt det bästa hos en varmt kännande människa, som lidit och kämpat.

*

Förlåt, men vi måste citera! "Wenn jemand eine Reise tut, so kann er was erzählen." *Ernst Sällqvist* har kryssat *Med Drottningholm till det soliga Marocko och Madeira*, och det har visat sig, att han därvid haft både öron till att höra med och ögon till att se med. Vid hemkomsten har han utformat sina dagboksanteckningar från den lockande resan, han har illustrerat dem med vältagna bilder, och det hela har blivit en underhållande läsning, som kommer mången att intensivt längta efter de solskensmätade nejder, resenären på Drottningholm angjort. För medresenärerna

En klok husmoder använder

metallputsmedlet NICKOL

vilket icke innehåller frätande ämnen men ändå gör allting blixt blankt.

Engros: **HERMANN DERLIEN A.-B.**
STOCKHOLM Kungsgatan 3

INSÄND LITTERATUR,

Från ALB. BONNIERS FÖRLAG.

Nya barn- och ungdomsböcker:

Elsa Beskow: *Sagan om den nyfikna abborren*; Annie Bergman: *Sagan om kattungen, som kom bort*; Gunnar Söderberg: *Vad skall du bli?* Anna Wahlenberg: *Skatan som fick salt på stjärten*; Irma S:t Cyr-Jonsson: *Runi Rung*; Elsa Beskow: *Bubblemack*; Roar Colbjörnsen: *Lille Lars och hans underbara äventyr*; Erich Kästner: *Den 35 maj*; E. F. Lattimore: *Chong*; E. Morse: *Den siamesiska katten*; A. A. Milnes: *Nalle Puhs hörna*; Jeanna Oterdahl: *Ilsebyttan*; Frida Åslund: *Norrsundabarnen*; Astrid Kähr: *Lombombo*; Ossian Elgström: *Ungarna Fex*; Sigrid Adams-Klingberg: *Fars egen flicka*; Bertha Holst: *Vibe*; Bertil Cleve: *Paradisdalen*; Louis De Geer: *Det hände på Norrsätra*; Gabriel Linde: *Den okända faran*; E. Nesbit: *Skattsökarna*; Hans G. Westerlund: *I målarpiraternas spår*; L. Munsterhjelm: *Guld och banditer*; Harald Wretman: *Kaparekadetten*; Charles Lindbergh: *Vi, min maskin och jag*; Elisabeth Kuylenstierna-Wenster: *Flickan i tornet*; Julli Wiborg: *Vägen till mannens hjärta*; Estrid Ott: *Kära Chester*; K. G. Ossiannilsson: *Stenbocks adjutant*.

*

Laura Petri: *Alma Petris minnesbok*.
Bi: *Mary Anne och jag*.
Ruth Strähle Creutz: *Balettflickan dansar och ler*.
Sven Stolpe: *Järnbröderna*.
Olof Seger: *Som människa*.
Dagmar Edqvist: *Rymlingen fast*.
Hertha Odeman: *Erna, John och Dora*.

bör boken dessutom ha ett alldeles särskilt stort intresse, ett knippe behagliga minnen, på vilka de så att säga fått svart på vitt.

FRÄLSNINGSARMÉNS

omtyckta

KAKAO

av fin-fin kvalitet i vackra halv-kg-burkar el. i paket om 100 gr. **Pris 4:50 pr kg.**

berömda

CEYLONTEER

av utsökta bästa kvaliteter pak. om 500, 250, 100 o. 50 gr **Pris 12:—, 14:— pr kg.**

I parti och minut från

Frälsningsarméns Handelsdepartement
Östermalmsgatan 71. Stockholm. Tel. 6763 23 (växel)

“Historia för fruntimmer.”

Framför mig ligger en gammal bok med gulnade blad. Den bär tryckåret 1836 och heter ”Fäderneslandets historia för fruntimmer”. Jag slår upp den och läser i företalet herr auctorns motivering till lärobokens *raison d'être*. Han har velat åstadkomma en svensk historia, ”enkom lämpad för fruntimmer — och”, heter det vidare, ”de politiska hvälfningarna ha endast blifvit antydda äfvensom fältslag och sådana händelser, som för fruntimmer hafva mindre intresse och åskådlighet. Däremot har författaren åt drottningar och andra utmärkta fruntimmer lemnat större utförlighet.”

Jag ser, hur ni ler och yttrar något om en föråldrad uppfattning. Men tänk närmare efter . . . boken kanske inte är så fruktansvärt omodern, som man frestas tro vid första ögonkastet. Det lever alltjämt kvar en ganska kraftig reminiscens av denna historia-för-fruntimmer-uppfattning bland männen av idag. (Förlåt mig, ni högt skattade undantag, som tyvärr endast bekräfta regeln!) Den där uppfattningen kan ta sig mångahanda uttryck. Inte så att någon ecklesiastikminister skulle ha mod att numera sätta för kvinnokönet särskilt tillrättalagda läroböcker i de

Py Sörman: *Husses hand och mattes katt*.
Mollie Faustman: *Barn*.

Från J. A. LINDBLADS FÖRLAG.

Jeanna Oterdahl: *Helga Wilhelmina*.

Dagmar Thunqvist: *En jungfru*.

Karin Juel: *Prostens dotter*.

Sigge Swensson: *Vandrarprästen*.

P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG.

Astrid Varing: *Manuel*, senare delen.

SV. KYRKANS DIAKONISTYRELSES
BOKFÖRLAG.

Una Pontén: *Ett år i prästgårdens trädgård och kök*.

unga flickornas händer, bort det, men mannen i klump — även en man kan vara en hjordvarelse, en av de mycket-för-många — ja, t. o. m. mannen på taburetten vid kungens rådsbord — han må sedan gå i vilken politisk färg som helst — betraktar alltjämt kvinnors strävanden med en viss reserverad oförståelse. Det tycks ännu inte ha gått upp för honom, att dessa inskränka sig till något så anspråkslöst som att kvinnorna måtte behandlas som människor i främsta rummet, som kvinnor i andra. Därför är i hans ögon kvinnosaken fortfarande en fullt fristående företeelse, som har intet eller mycket litet att skaffa med samhället i gemen och naturligtvis ännu mindre kan anses utgöra en integrerande del av det sociala livet överhuvudtaget.

Och kvinnopsykologi, ja, det är fortfarande något oändligt komplicerat, något okänt, som man bör nalkas med fruktan. Ty sade inte den kloke Nietzsche, att ”det som hos kvinnan inger respekt och ofta fruktan är hennes natur, som är ’naturligare’ än mannens, hennes äkta rovdjursaktiga, listiga smidighet, hennes tigerklor under handsken, hennes egoistiska naivitet, hennes obildbarhet och hennes vildhet.”

Om allt detta är anledning till att kvinnorna av mannen alltjämt betraktas som *une quantité négligeable*, när det gäller medinflytande över stat och samhälle, låta vi vara osagt. Det räcker med att konstatera det beklagliga förhållandet, att kvinnorna så gott som uteslutande den dag som i dag är saknas i kommittéer och utredningar, inte minst de nytillsatta, där för båda könen lika vitala angelägenheter behandlas. Att mannen — för att taga ett par exempel — fortfarande anser, att familjepensioneringen är hans egen lilla ensak, att han inte längtar efter den obligatoriska kvinnan ens i landets barnmorskestyrelser, att han inte tycks hysa någon utpräglad lust att ordna frågan om gift kvinnas nationalitet på ett för henne rättvist

Morgonbris

socialdemokratiska kvinnoförbundets tidning. Utkommer en gång i månaden. Lösnummer 25 öre. Prenumerationspris kr. 3: — för helt år. Red. och exp. Västmanagatan 2, Stockholm.

och tillfredsställande sätt, att han anser henne obehörlig i utredningar och kommitteer, där landets uppfostrings- och kulturella frågor behandlas, att han . . . nej, jag måste tänka på utrymmet! Sverige är ett land för män med lagar stiftade av män. Därav kommer det sig kanske, att hustrumisshandel på sabbat fortfarande enligt lagparagraferna är en aning straffvärdare än om den förövas på en vardag eller under natten mellan två helgdagar (se prejudikat av 1921!), att barnmisshandel och djurplågeri sonas med några enkla dagsböter medan t. ex. förmögenhetsbrott ofta bestraffas med fängelse eller straffarbete, med andra ord med den skärpa, lagen i liknande fall föreskriver.

Hur vore det, om kvinnorna äntligen reste sig upp från sin knäböjande ställning vid mannens fötter? Vi äro mycket tack samma för att vi fått samma medborgerliga skyldigheter som mannen — ty skyldigheter medför ansvar! att avge tributer i form av skatt — i den mån vi alltjämt tillätas arbeta! — och rätt att avge röster vid valen, men vi skulle inte ha något direkt emot att få del också av de mot skyldigheterna svarande rättigheterna. Intet valtillfälle har ännu passerat, då vi ej nog fått inpräntat i oss, att avgörandet ligger nästan helt och hållet i våra händer. Vi ha med blåögd troskyldighet litat på männens vallöften, avgett våra röster och sett stats- och kommunalrepresentationen rekryteras av — män. Och kommit den framlidne gemytlige danske Lundaprofessorn Edv. Lehmann, att få nytt belägg för ett diskussionsinlägg så lydande: "Kvinder har en forbandet Tilbøjelighed til at tro hvad vi Mandfolk siger".

Låt oss hädanefter bli en smula kritiska! Och låt kritiken bli den sax, med vilken vi avklippa ena hälften av Simsons lockar! På det att vi må uppnå rättvisa och jämvikt! Andra hälften må han få behålla — tills vidare.

DELILA.

ETT TIOÅRSJUBILEUM.

Stockholmskretsens Fredrika Bremerskola firade den 10 dec. i Årsta klubblokaler sitt 10-årsjubileum i samband med skolans sedvanliga Luciafest. Sedan den traditionella Luciaritualen gått av stapeln — med de till ett 140-tal uppgående gästerna bänkade vid festligt smyckade långbord, ljusstrålande och sjungande Lucior m. m. — rekapitulerade studiekommitténs ordförande dr Hanna Rydh skolans 10-årshistoria och nämnde, hur en alltjämt ökande elevtillströmning medfört ständigt utvidgade språkkurser. Till skolans mångåriga kursledarinnor samt studiekommitténs sekr. fru Elsa Kinell överlämnades som minnesgåva var sin utvalda bok i praktband. Stockholmskretsens v. ordf. fru Signe Henschen framförde kretsstyrelsens tack till dr Rydh för hennes initiativ till startande av skolan, hennes trots avflyttning från Stockholm aldrig slappnade intresse för saken, hennes så rikt intressestimulerande ledning.

Delsbostintan höll därefter glädjen och trevnaden vid makt med sina muntra historier och vackra låtar. Förbundets ordförande förhöjde kvällens festlighet med sin närvaro.

Kvinnan i svensk film har skärskådats genom "Fönstret". I artikeln i fråga påpekas bl. a. och utan tveivel på goda grunder, att "den svenska filmen av i dag är för maskulin och onyanserad. Detta bottnar djupast i den svenske mannens (för allt i världen låt oss säga) skandinaviska syn på kvinnan: han är likgiltig för henne och hennes psykologiska egenskaper utom när han för tillfället är småkär i henne. I grund och botten ser han ned på henne. — — — Därför framställa de svenska regissörerna kvinnan i filmerna antingen som en trubbnäst käck varelse med bjäbbiga repliker eller också som en söt, intetsägande och fjäntig typ utan minsta självmedvetande eller balans."

MOTIONS- OCH SJUKGYMNASTIK

69:e arbetsåret 1 okt.—1 juni

Zander-Institutet

Öppet: 8—11, 11—12 (damer), 3—6.

Olycksfall 5—6. Kvällsavg. 7.15—8.15 tisd. o. fred. (nedsatt pris) Läkare leder övningarna. Sturegatan 4, STOCKHOLM. Tel. 60 28 99.

Tandteknikerelever

mottagas. Gedigen utbildning i modern kautschuk-, guld- och porslinsteknik.

Kurserna ledas av leg. tandläkare. CENTRALLABORATORIET, Vallingatan 37, Stockholm.

F.-B.-F.-kretsarna.

Hälsingborgskretsen hade tillsammans med Borgerliga Kvinnoföreningen, Hälsingborgs Husmodersförening och Råå-Ramlösa Husmodersförening den 28 nov. anordnat ett möte i Restaurang Centrum, varvid dr Rut Grubb, Växjö, införde ett fulltaligt och intresserat auditorium talade om "Sexualhygieniska samhällsfrågor".

Den 1 dec. höll forskningsresanden, greve Eric von Rosen, Rockelstad, på inbjudan av Hälsingborgskretsen, Hälsingborgs Föreläsningsförening och Nordvästra Skånes Pedagogiska Sällskap, ett offentligt föredrag i Konserthusets stora sal om "Forskningar och jakter i tre världsdelar". En mängd vackra instruktiva skioptikonbilder beledsagade den intressanta, medryckande framställningen.

Årets festliga avslutning, Lucia-aftonen, firades traditionsenligt med ljusprydda kaffebord i stora salen, med fröken Sigrid

FRÅN APELRYD.

Vid Fredrika-Bremer-Förbundets lanthushålls- och trädgårdsskola, Apelryd, avslutades kursen d. 20 sistlidne september. Avgående elever voro: Maja Agardh, Britta Andersson, Helga Andersson, Kerstin Dahn, Karin Lindahl, Kerstin Leo, Bojan Nilsson, Elsa Nilsson, Elsie Nilsson, Gulli Nilsson, Marianne Torstenson, Malmöhus län; Anna-Lisa Bengtsson, Gudrun Brost, Maria Erlandsson, Hillevi Strömberg, Hallands län; Hertha Holmström, Signe Johansson, May Johnsson, Ammy Larsson, Karin Markström, Inga Nilsson, Ingar Ohlsson, Asta Akesson, Kristianstads län; Gunnel Sörensen-Ringi, Stockholms län. Dessutom har under denna tid sju extra elever längre eller kortare tid deltagit i undervisningen.

Vid den nu pågående vinterkursen, som började den 1 okt., äro 24 ordinarie elever samt 7 extra.

Permanentondulering
SALONG JAKOBSBERGSGAT. 6
"SUPERBE" T. 20 10 06 (inv. Sturepl.)
Med kallluft. Kr. 15:—

Allt inom yrket utföres av erfaren, skicklig personal under individuell omsorgsfull behandling.

Lewenhaupt som Lucia-brud, med små stjärngossar, med gamla, vackra julsånger, sjungna av fröken Strömberg, fruarna Schlander, Mårtensson, Juhlin, fröken Leijonflycht, ackompanjerade av fröken Åhlund.

Stämmingsfullt och vackert talade ordf., fröken Wennberg, om de gamla Lucialegenderna och läste som avslutning Tennysons "Nyårsklockorna".

Härnösandskretsen hade d. 27 nov. anordnat ett samkväm å Stadshotellet i form av en syafton. Medlemmarna bidrogo med iordningställande av div. persedlar till ett nyinrättat barnhem i Möja, Ullånger. Fru Anna Wikland och fröken Selma Tjerneld underhöllo med musik för fiol och piano, fröken Emma Westerström med uppläsning, varefter kaffe serverades.

Jönköpingskretsen hade d. 1 dec. ett talrikt besökt sammanträde å restaurant Munken under ordförandeskap av fru K. Bendz. Efter föreningsangelägenheter redogjorde fröken Aulin för årsmötet i Norrköping. Sedan uppfördes ett mirakelspel Sancta Lucia av fröknarna C. Backner, S. Sjövall, S. Hultin och I. Carlsson under stort bifall. Tre sjungande Lucior, fröknarna Bendz, förhöjde stämningen, och stjärngossar sjöngo julsånger. För att skaffa föreningen en extra inkomst mottog fröken Aulin beställningar på dekorerade pappersservietter, varav behållningen skulle tillfalla föreningen; de hade en storartad åtgång.

Landskronakretsen hade kretsmöte d. 27 nov. på flickskolan. Rektor Valborg Cervin skötte förhandlingarna och lade därvid de närvarande på hjärtat att bidra till den insamling, som efter beslut på årsmötet varit föremål för upprop i Hertha. Föredrag hölls av Lady Pen-son, för tillfället bosatt i Lund. Det behandlade "Engelskt hemliv" och gav hållet i kåserande form och med rikligt inströdda

A. Th. Ohlsson

Fabrik för finare möbelsnickeri.
Renovering av antika möbler utföres.
Brahegatan 23, Stockholm. Tel. 67 85 17.
För middagar och supéer uthyras bord, stolar, klädhängare och vigselvall.
Hemsändas och avhämtas.

humoristiska poänger, en synnerligen levande och instruktiv framställning av ämnet. Det uppskattades också livligt. Efteråt följde samkväm med tesupé, varvid fröken Nelly Bresky föredrog dikter av Fröding och Gabriel Jönsson och rektor Cervin sjöng några av Fridas visor till ackompanjemang av fru Linnéa von Wachenfeldt.

Mariestadskretsen hade d. 15 sept. allmänt sammanträde, då fru Martha Bergenfeldt redogjorde för förbundets årsmöte i Norrköping, vid vilket hon varit närvarande som kretsens ombud. Den 6 okt. hade kretsen tillsammans med flera andra kvinnoföreningar anordnat offentligt föredrag av fröken Anna Rehnberg, Hjo, som talade över ämnet: Fyller fångvärdin, då det gäller kvinnorna, berättigade krav? Kretsstyrelsen har hos förvaltningsutskottet anhållit att samma föredrag måtte på förbundets föranstaltande hållas i Stockholm. Den 13 nov. hade kretsen till förmån för sin verksamhet anordnat en försäljning, som gav ett gott ekonomiskt resultat.

Lundakretsen hade d. 4 dec. sammanträde å Grand Hotell under ordförandeskap av fru Carola Eklundh. Sedan en del föreningsärenden — mest av ekonomisk natur — behandlats, höll rektor Josua Mjöberg föredrag om Fredrika Runeberg, den store skaldens rikt begåvade maka. Talareren frammanade en fängslande och gripande bild av en kunskaps- och bildningsförstående kvinna, som kände kvinnoemancipationen som ett bjudande rättfärdighetskrav i en tid, då Fredrika Bremers reformtankar ännu betraktades som utopiska fantasifoster.

Vid det därpå följande samkvämet föredrog doktor T. Brodin sånger till luta.

Kretsen hade vidare den 10 december anordnat utflykt till Staffanstorps sockerfabrikationen — från beta till råsocker — med stort intresse studerades under sakkunnigt och instruktivt ciceronskap.

Även det med sockerbruket förenade centrallaboratoriet besöktes. Färdledagarna till ett antal av 50 personer, inbjödos där- efter till kaffe i disponentbostaden.

Norrköpingskretsen hade d. 6 dec. anordnat julmäsas å Stadshuset i huvudsakligt syfte att med de influtna medlen kunna i sin mån räcka förbundet en hjälpande hand. I Stadshusets gammaldags vackra salar med dess prägel av borgerlig festivitas hade mässan fått den värdigaste ram. Landshövdingen Ellen Tiselius hade älskvärdt nog hörsammat kretsens inbjudan att öppna mässan och gjorde detta med några hjärtliga och väl valda ord.

Stora ansträngningar hade gjorts att få det hela så stilfullt och tilldragande som möjligt. Från ett blått och vitt matvarustånd såldes kalla rätter — vilka prisbedömdes och belönades med fyra pris — i pepparkaksståndet gick kommersen friskt undan, likaså i "blomsterståndet", där varje kund blev lycklig vinnare. Karamellstånd saknades naturligtvis icke, lika litet som frukt- och julklappsstånd med en mångfald små trevliga, hemgjorda saker. Hela dagen pågick kaffe- och servering. Tvenne gånger under kvällens lopp gavs av utmärkta amatörskådespelare en liten komedi med titeln "En fest på Fasanen" av Staffan Tjerneld, varvid bör observeras att "Fasanen" är ett litet sekelgammalt värdshus några mil från Paris, och att romantiken och den sakliga, åtskilligt fräna nutiden här utkämpar en envig, varvid, som det föreföll till allas stora tillfredsställelse, romantiken avgick med segern.

Det ekonomiska resultatet blev åtskilligt bättre än man vågat hoppas, i betraktande av den synnerligen stora konkurrensen med fester och försäljningar av olika slag vid den tiden på året.

Stockholmskretsen sammanträdde den 8 dec. på Föreningen Årsta, varvid fröken Ragna Ljungdell från Helsingfors

S:T ANSGARSBODEN, Malmskillnadsg. 7, Stockholm C. Postgiro 56537. — Tel. 10 96 92.

Religiösa konstföremål.

Stort lager av Krucifix. Statyetter.

Beställningar mottagas. Postorder ombesörjas.

talade om modern finländsk diktning i samband med recitation. Det utomordentligt fängslande föredraget, av vilket recitationen utgjorde ett synnerligen uppskattat inslag, mottogs med livligt bifall av det tack samma auditoriet.

Strängnäs-kretsen hade d. 3 dec. höstmöte. Aftonens föredragshållare var fil. mag. Märta Lindqvist (Quelqu'une). Hon gav en livfull och roande skildring av: "Några dagar med en kvinnlig journalist". Publiken var fulltalig och gav sin tacksamhet tillkänna med livliga applåder. Efter föredraget vidtog ett animerat samkväm.

Tomelilla-kretsen hade julfest å Sparbankens festsal den 9 dec. Fru Camp och fröken Löfvall utförde musik, fru Björnberg och fröken Gun Andersson sång. Författaren Teodor Tufvesson höll ett Lucia-kåseri och läste egna dikter samt dikter ur Anders Österlings nyutkomna diktsamling.

Sedan kom Lucia-bruden med sina tärnor och sjöngo Sancta Lucia. Därefter serverade tärnorna kaffe vid de med blommor och ljus festligt dukade borden.

Såsom avslutning på den stämningsfulla festen sjöng fru Björnberg Adams julsång. Av behållningen går 101 kr. till förbundet, utgörande tilläggsavgiften 1 kr. pr medlem.

Växjö-kretsen hade d. 11 dec. ett möte, ordnat som handarbetsafton på Frimurarpensionatet. Medlemmarna hade talrikt infunnit sig och kände julkänning redan vid inträdet i salen, där kretsens värdinna ordnat trevliga långbord. Dr Rut Grubb hälsade de närvarande, varpå fröken Helga Synnergren spelade "Variationer" av Beethoven. Lektor E. Ternér höll därefter ett anförande om Ivan Bunin, årets Nobelpristagare, och åskådliggjorde genom uppläsning på ett utmärkt sätt denne mans sär-

egna författareskap. Talaren applåderades livligt.

Härefter förrättades dragning i kretsens lotteri för årlig friplats för Växjöbo på Drottningens vilohem. Lotteriet inbringade 500 kr. Dr Rut Grubb framförde ett tack till alla dem, som bidragit till detta goda resultat och till initiativtagaren till Vilo-hemsfondens bildande, fru Blenda Sylvan, för energiskt arbete. Så tågade man ut i matsalen och efter en rimmad välkomsthälsning avåts supén under synnerligen glad stämning, varefter fru Ingeborg Fjellman gladdde de närvarande med sin vackra sång.

Örebro-kretsen anordnade d. 2 dec. en aftonunderhållning å Risbergska skolan till förmån för förbundets allmänna verksamhet och för länsstipendiet. En talrik publik hade samlats. Gåvor hade influtit från ett flertal föreningsmedlemmar.

Kretsens ordf., rektor Martha Grönvall, angav i sitt hälsningstal att avsikten med soarén i första rummet var att skaffa medel till en jubileumsgåva, som från olika kretsar skulle lämnas till förbundet, då det under nästa år firar sin 50-åriga tillvaro.

I en kort historik påminnes om förbundets oavlätliga strävan till svenska kvinnors bästa. Genom att vara politiskt neutralt kan förbundet bli en föreningslänk mellan representanter för olika åskådningar.

För den övriga delen av programmet serverade unga förmågor. Pianomusik och sång utfördes med mycket bifall av fröken Inga Heurgren och fröken Birgit Lysell. Av elever vid Praktiska mellanskolan gavs en enaktare, "Pater noster", av Francois Coppée.

Kommunala flickskolans bidrag var av mer idyllisk art. En liten rar mormor berättar sagor vid brasans sken så målande, att man ser gestalterna livslevande på scenen.

Under pausen serverades kaffe och förfriskningar.

Har Ni läst? Min väg tillbaka till kristendomen
av Eva von Bahr-Bergius.

S:T ANSGARSBODEN, Svensk och utländsk katolsk litteratur.
Malmkillnadsg. 7, Stockholm C.
Postgiro 56537. — Tel. 10 96 92.

Från skilda kontinenter.

En ny lag om kvinnor i statstjänst (Norge) förberedes i en proposition, som bl. a. föreslår att kvinnor skola ha tillträde till statsrådsämbeten, konsulära befattningar o. s. v. Endast ämbeten i statskyrkan samt militära och civilmilitära ämbeten skola vara stängda för kvinnorna.

I Finlands lantdag sitta f. n. 14 kvinnor.

I Lettland ha kvinnorna med fru Pipina i spetsen tillbakaslagit en attack mot den gifta kvinnans förvärvsarbete. Lagförslaget ifråga innebar att man och hustru ej samtidigt skulle få inneha ämbete i statens tjänst och skulle givetvis i första hand ha gått ut över hustrun.

I det polska parlamentet sitta f. n. omkring 20 kvinnor. 1928 bildades i Polen en stor kvinnoförening — påföljande år räknade den ej mindre än 30,000 medlemmar — rekryterade från olika samhällslager. 15 % av landets läkare äro kvinnor, och 4 polskor äro flygare.

I belgiska parlamentet sitta två kvinnliga ledamöter, mlle Lucie Déjardin och mme

ETT APROPÅ.

Fast det är 13 år sedan mannens mål-menskap över hustrun avskaffades och bägge föräldrarna genom lag av den 11 juni 1920 om barn i äktenskap ha samma rätt att bestämma över barnets personliga angelägenheter (§ 6) och samma skyldigheter att ge barnet uppfostran (§ 3), händer det ännu i år, att en skola förklarar målsman vara "fader, moder om hon är änka, eller förmyndare". Det är tryckt i katalogen, så det är sant, hur otroligt det än låter.

Men ha inte vi mödrar kanske själva skuld till att vi behandlas på detta sätt? Beror det inte på att en del mödrar kanske ibland äro litet för mycket tillmötesgående mot sina telningar, då det gäller att skriva under ett intyg om frånvaro från skolan etc. ? ?

R.

Spaak, båda socialdemokrater. I municipalråden finnas 171 kvinnor. 13 kvinnor äro märer, 14 äro sheriffer och 16 s. k. stadsbokhållare.

Oxford får en kvinnlig mayor, Lily Tawney — utan tvivel ett evenemang i detta maskulina lärdomscentrums historia.

Då polisdomstolen i Newport (Syd-Wales) vid ett tillfälle i september sammanträdde, kom denna — av en händelse — att bestå av uteslutande kvinnliga ledamöter.

The All India Women's Association, den ledande indiska kvinnoföreningen, som grundades 1917 under Annie Besants egid, har ett stort antal medlemmar spridda över hela Indien från Kashmir till Kap Comorin. All India Women's konferens, som bildades 1926, har blivit en inflytelserik institution med 118 underavdelningar över hela Indien. De indiska kvinnornas nationalråd med huvudkvarter i Bombay äger filialer i varje provins, inklusive Burma och de akademiskt bildade indiska kvinnorna bilda li-kaledes en livaktig sammanslutning.

I San Domingo kommer i år ett försöksval att anställas, i vilket kvinnorna skola deltaga. Republikens president har uppvak-tats av en kommitté ur Accion Feminista, och det är inte uteslutet, att kvinnorna snart nog få sina politiska rättigheter.

På Filippinerna äro kvinnorna numera valbara på samma grunder som männen. Den nya lagen träder i kraft 1935

Bra sagt. Vid ett möte, där ungdomsarbetslösheten diskuterades, fällde Danmarks socialminister, K. K. Steincke, bl. a. följande yttranden:

"— — — Ja, jag ser, att en del kommuner ej kunnat motstå den press som övats på dem, och avskedat gifta kvinnor; men det är rena rama reaktionen, som ingen, ingen skall få mig att gå med på... Det är ju också ett direkt slag mot äktenskapet... Vore min hustru lärarinna och man ville avskeda henne därför att hon var gift, ja, då låte vi naturligtvis skilja oss och bodde tillsammans utan att vara gifta! Angreppen mot kvinnornas arbete betyder, att man vill hetsa de två könen emot varandra... men jag kommer aldrig i livet att blanda mig i folks privatliv."

Vi få hoppas, att herr Steinckes åsikter delas av hans svenska kolleger.

Jungfru Ålbergs Aseptin

bästa medel mot förkylning och halskatarr säljes hos

DELVIN, LINNÉG. 41, STHLM.

ANDERSSONS

Dämfrisering

Centralbadet, Stockholm.

REKOMMENDERAS.

Elegant. Förstklassig.

MÄN OCH KVINNOR.

"Aldrig kan man få män och kvinnor att betrakta varandra ur samma synvinkel — helt enkelt därför att de vända skilda sidor mot varandra", påpekar dr Lydia Wahlström bl. a. i en intervju i D. N. Men fortsätter hon, "medan kvinnorna böja sig för männens sätt att se, anse männen kvinnans uppfattning av dem, när den ogenerat får komma till synes, som en skamlig missuppfattning". — — — "Att kvinnor ha så svårt att arbeta för varandra och tro på varandras förmåga ligger säkert till stor del däri att de omedvetet äro inställda på att behaga männen. Från barndomen ha de insupit tron på att dessa äro de överlägsna, och vem vill inte hålla sig på de starkares sida? Varje mor beundrar sin son, men högst sällan beundrar hon sin dotter — det är en urgammal erfarenhet, som gäller än i dag."

I novembernumret av "Die Frau" har Gertrud Bäumer skrivit en artikel, som hon kallat "Panik über den Frauenberufen". Vem skall försörja den stora mängd unga flickor, som nyss slutat folkskolan och som

ej kunna beräknas gifta sig ännu på tio år? frågar hon däri bl. a. Enligt den senaste tyska folkräkningen utgjorde antalet självförsörjande kvinnor under 25 år 4,8 milj. förutom dem som arbetade i lanthemmen. Om dessa kvinnors lön sättes så oerhört lågt som 80 mark i månaden, så fordras det likväl att familjefäderna nu skola prestera 3 miljarder mark mera för att ge dem en nödortfing försörjning. Så återstår det de äldre självförsörjande kvinnorna. Hur skall man ordna deras framtid? Skall frågan avfärdas på samma lättvindiga sätt, som en gång Fredrik den store gjorde? Han visste som bekant ingen annan utväg än att i kanten på oförsörjda kvinnors ansökningar skriva ett "Mit die Madams weisz ich nirgends hin".

Vilka äro de främsta kvinnorna i Amerika? En pristävlan utlystes — äkta amerikanskt! — och 130 000 kvinnor avlämnade därvid sina röster till de amerikanska kvinnornas nationalförbund. Valet föll på Jane Addams, Carrie Chapman Catt, Helen Keller, Amelie Erhart och Emma Woolley. Presentation av damerna torde vara överflödig.

Herthas

redaktionskommitté består, förutom av tidskriftens redaktör, av: Karin Fjällbäck-Holmgren, Ida von Plomgren och Axianne Thorstenson.

Ett té för finsmakare

Kobbs
MIMOSA Té

Obs! Grön etikett.

I den Europeiska marknaden
existerar icke ett finare té än detta.
Endast i originalförpackningar

à 80 öre, Kr. 1.90, 3.75, 7.50. o. s. v.

HERTHA

Tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, utgiven av **FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET**. Redaktör: *Margareta von Konow*.

Samtliga förbundsmedlemmar erhålla tidskriften. *Icke-förbundsmedlemmar* prenumerera å närmaste postanstalt eller i bokhandel. Pris för postuppl.: 1/1 år kr. 5:—, 1/2 år kr. 2:75. Lösnummer 50 öre. Redaktion och expedition: 48 Klara-bergsgatan, Stockholm. Redaktionstid: tisdagar och fredagar kl. 1—3. Telefon: 20 48 50. Expeditionen: kl. 11—4 varje söckendag. Telefon: 20 48 50, 10 27 62.

Medlemskort

i

Skansenföreningen

å 10 kr.

berättigar till inköp av

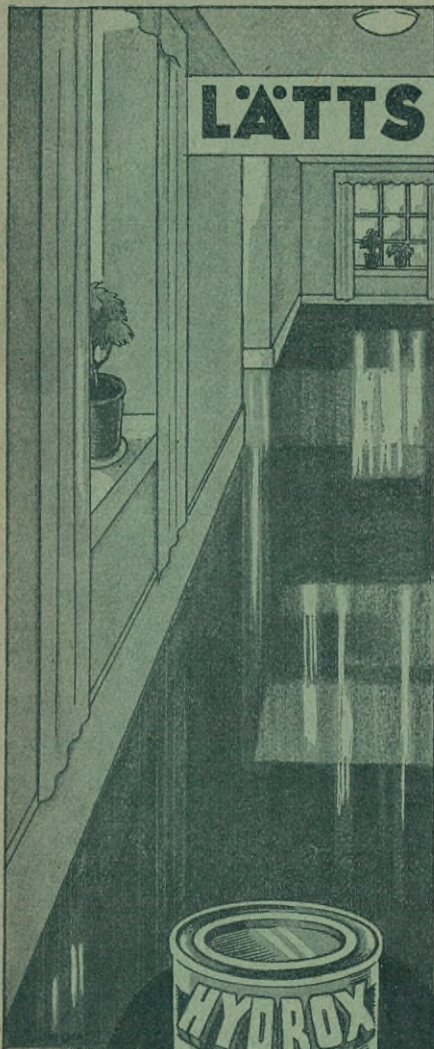
Årskort å 3 kr.

till man, hustru

och

hemmaboende barn.

Medlem erhåller gratis Nordiska
museets och Skansens årsbok

LÄTTSKÖTTA

OCH HYGIENISKA GOLV

det är vad Hydrox lovar och även håller. En strykning med Hydrox, som torkar på 45 minuter, ger en elastisk yta, som aldrig blir hal och har en diskret glans. Ett Hydroxbehandlat golv kan såptvättas, men behöver aldrig bonas.

Gör vad hundratals sjukhus och vårdhem redan gjort, behandla Edra golv med Hydrox, den äldsta, främsta cellulosalacken för golv.

En liter Hydrox täcker c:a 15 à 20 kvm.

Begär offert.

HYDROX

A.B. ALFORT & CRONHOLM · STOCKHOLM